

«Təsdiq edirəm»
Tədris məsələləri
üzrə prorektor v.i.e:
dos. Zaur Məmmədov
"19" 09 2025-ci il

FƏNN SİLLABUSU

İxtisas: 050310-Muzey, arxiv işi, abidələrin qorunması

Fakültə: Tarix-coğrafiya və incəsənət

Kafedra: Tarix və onun tədrisi metodikası

I Fənn haqqında məlumat

Fənnin adı: Muzeyşünaslıq

Fənn proqramı: Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin 27.01.2009-cu il tarixli 60 sayılı əmri ilə fənn proqramı kimi təsdiq edilmişdir.

Kodu: İPFS-B16

Tədris illi: IV (2025-2026) semestr VII

Tədris yükü: Cəmi 150 saat. Auditoriya saati 45 saat. (30 saat mühazirə, 15 saat seminar)

Tədris forması: əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 5 kredit

II Müəllim haqqında məlumat: dos.Cəfərov Mayis Vəliməmməd oğlu

Məsləhət günləri və saati:

E-mail ünvanı: mayis1968@mail.ru

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., Ə.Məmmədov küçəsi, 22, 2 saylı tədris korpusu

III Təvsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər:

Əsas ədəbiyyat.

1. Muzeyşünaslıq: tədris-metodik vəsait / Sabir Əmirxanov. – Bakı : Bakı Biznes Un-ti, 2012. -112 s.

2.Muzeyşünaslıq: dərslik / tərt. ed. və red. hey. R. Ağayev, S. Əmirxanov, A. Əlizadə. – Bakı : Mars-Print, 2002. - 448 s.

3.Muzeylərdə elmi-tədqiqat işinin təşkili və metodikası : dərslik / Elifira Qurbanova. – Bakı : Teknur, 2011. - 271 s.

4.Azərbaycanda tarix-dişarşünaslıq muzeylərinin təşəkkülü və inkişaf tarixi. Bakı, Ziya-Nurlan, 2008.

5.Dünya muzeyləri və tarixi mədəniyyət abidələri: dərs vəsaiti / Sabir Əmirxanov, İ.Hüseynov. – Bakı: MarsPrint, 2008. - 298 s.

Əlavə ədəbiyyat.

6.Azərbaycan Respublikası Dövlət Arxivləri: məlumat kitabı /AR Milli Arxiv İdarəsi; müqədd. müəll. və məsul red.: Ataxan Paşayev.-Bakı : Azərb. Milli Ensiklopediyası NPB, 2003.-168 s.

7.Azərbaycan Respublikası muzey sərvətlərinin və muzey kolleksiyasının uçotu və mühafizəsinə dair təlimat / tərt.: F. Şəmsi. – Bakı : 2008. - 241 s.

8.Azərbaycanın dünya əhəmiyyətli abidələri: AMEA-nın Memarlıq və İncəsənət İnstitutu Memarlıq abidələrinin qorunması və bərpası problemləri şöbəsi / R. Əliyeva, T. İsayeva, E. Əliyev, N. Zeynalov. – Bakı : Avropa, 2015. - 177 s.

9.Ələkbərli, F. Vatikan arxivlərində saxlanan Azərbaycana aid əlyazmalar / Fərid Ələkbərli. – Bakı : Elm və təhsil, 2014. -75 s.

10.Əmirxanov, S. Azərbaycanda muzey quruculuğu və muzeyşünaslığın inkişafı : monoqrafiya / Sabir Əmirxanov. – Bakı: Bakı Biznes Universiteti, 2012. - 289 s.

Əsədova, M. Bərpa və konservasiya. Hissə-1: dərslik / Minaxanım Əsədova. – Bakı: "İN-2017" MMC, 2017. - 168 s.

11.Eyvazova, Y. Muzey ekspozisiyası: dərs vəsaiti / Yeganə Eyvazova. – Bakı: Mars Print, 2009. - 227 s.

12.Eyvazova, Y. Muzeydənkenar tarix və mədəniyyət abidələrinin mühafizəsi və istismarı: dərs vəsaiti / Yeganə Eyvazova. – Bakı: Mars-Print, 2010. - 344 s.

13.Muzey əşyalarının bərpası və konservasiyası: dərs vəsaiti / tərt. ed.: S. Kərimova; elmi red. A. Əzizov. – Bakı, 2018. - 165 s.

14.Musayev, E. Kargüzarlıq və arxiv işi: dərs vəsaiti / Eynulla Musayev. – Bakı : Qanun, 2017. - 584 s.

© McKenna və b., tərc. © Qubulov. - Bakı, 2013. - 67 s.

17. <http://web2.andaz81.com/page.php?itbid=1271&pno=221>

V Korektivtiller: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda başqa fənlərin də tədris olunmasına zəruriyyət yoxdur.

VI Fənnin təsviri və məqsədi: "Muzeyşünaslıq" fənnində muzeyşünasların fərdi və kollektiv, qurum və qurumlararası fəaliyyətləri, muzeylərin inkişaf istiqamətləri, muzeyşünaslığın təşəkkülü və inkişaf, tədqiqat metodları, prinsiplərindən bəhs edilir. Fənnin tədrisində əsas məqsəd muzey ayağı, kolleksiyası, kolleksiyası, prinsiplərindən bəhs edilir. Fənnin tədrisində əsas məqsəd muzey ayağı, kolleksiyası, kolleksiyası, prinsiplərindən bəhs edilir.

VII Dəvamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya təstirlərinin ümumi sayı Ekim qərarının 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq *dəvamiyyət meyarları* nəzərs alınmaqla müəyyən olunmuş həddin yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılır, cəza həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

Qiyasatlandırma zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır.

-10 bal: İstaleba keçilmes materialı derindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəfidir.

• 10 hal tələbə əvəbində ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yed verir.

7. bal. tabaka keqiling material: baza duqar, lakin bezeri cohetleni baza mesle
8. bal. tabakanin cavabli esasen duzundur

5 bal telebanın cavabında çətinliklər var, mövzunu tam əhatə edə bilmir

- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fəhri

Tələbənin imtahanında topladığı bala miqdar 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan nəticələri bəzənsə ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

№	Bal	Qiymət	
		Sözle	Hərflə
1.	91-100	elə	A
2.	81-90	çox yaxşı	B
3.	71-80	yaxşı	C
4.	61-70	kafi	D
5.	51-60	qənaətbəxş	E
6.	60 və ondan aşağı	qeyri-kafi	F

X Teqvim mövzu: plan; Məhazirə 30 saat, seminar 15 saat.

CamScanner ilə skan edilib

	4. Muzeeqrafiyanın təşəkkülü və inkişafı 5. Qərbi Avropanın ilk muzeyləri 6. XIX əsr muzeyləri 7. XX əsrdə Azərbaycanda muzey maarif-çiliyinin təşəkkülü... Mənbə: [1, səh.44-57; 2, səh.24-25]		
3.	Mövzu: Muzeylərin mədəni-maarifçilik və marketing fəaliyyəti Plan: 1. Muzey ekspozisiyası 2. Muzeydə əlamətlilik sistemi 3. Muzey menecmenti 4. Muzey kommunikasiyası və muzey marketingi 5. Muzeydə informasiyalasdırma Mənbə: [1, səh.30-43]	2	
4.	Mövzu: Muzey işinin nəzəri əsasları Plan: 1. Muzey fəaliyyətinin mərhələləri 2. Muzey fəaliyyətində qarşılıqlı əlaqələr 3. Sənədləşdirmə nəzəriyyəsi 4. Fond işi və fəaliyyətin elmi nəzəriyyəsi 5. Muzey işinin təşkili və metodikası Mənbə: [2, səh. 9-19]	2	2
5.	Mövzu: Muzey fondu və fond işi Plan: 1. Muzey fondları. Fondun elmi təşkili. 2. Muzey fondlarının quruluşu və tərkibi 3. Muzey fondunun uçotu və elmi sənədlər Mənbə: [2, 143-209]	2	
6.	Mövzu: Muzeyə daxil olan əşyaların qəbulu və təhvil Plan: 1. Muzeyə daxil olan əşyaların qəbulu və təhvil qaydaları 2. Muzey fondlarına yeni daxil olmuş əşyaların qeydiyyatı 3. Muzey əşyalarının elmi inventarlaşdırılması 4. Muzey filallarında fondların uçotu qaydaları 5. Elmi- köməkçi və xammal fondları əşyaların uçotu Ədəbiyyat və mənbə: [2, səh.149-158]	2	2
7.	Mövzu: Muzeyşünaslıqda turizm və ekskursiya işi Plan: 1. Muzeylərin turist təşkilatları ilə əlaqələri 2. Ekskursiya turist komplekslərində vətənpərvərlik tərbiyəsi 3. Səyahət və ekskursiyalar şəraitində tərbiyəvi fəaliyyətin təşkili 4. Muzeydə ekskursiya işinin təlimatı əsasları Mənbə: [2, səh.209-224]	2	
8.	Mövzu: Muzey pedaqogikası Plan: 1. Muzey pedaqogikasının vəzifələri. 2. Muzeylərdə pedaqoji proses. 3. Məktəblilər üçün muzey dərslərinin təşkili metodikası. 4. Muzey tərkibində fəaliyyət göstərən dərnək və klubların təhsilvericilik qabiliyyəti. 5. Muzey olimpiadaları və müsabiqələrin əhəmiyyəti. 6. Muzeydaxili və muzeydən kənar kompleks tədbirlərin təhsilə köməyi. Mənbə: [2, səh. 225-240.]	2	2
9.	Mövzu: Muzey və ümumtəhsil məktəbləri Plan: 1. Muzeylər vasitəsi ilə məktəblilərin estetik tərbiyəsinin prinsipləri. 2. Məktəblilər üçün muzey dərslərinin təşkili metodikası 3. Muzey tərkibində fəaliyyət göstərən dərnək və klubların təhsilvericilik fəaliyyəti	2	

	4.Muzeydəxəli və muzeydənənar kompleks tədbirlərin təhsilə köməyi Mənbə: [241-248]		
10.	Mövzu: Muzey işçisinin peşə etikəsi Plan: 1. Vətəndaşlıq şüuru və muzey işçisinin qarşısında duran vəzifələr 2. Muzey fəaliyyətində davranış qaydaları 3. Muzey işçisinin psixoloji xüsusiyyətləri və etik vəzifələri Mənbə: [241-248]	2	2
11.	Mövzu: Muzeydə elmi maarif və mədəni təbəyə işi Plan: 1.Muzeylərdə elmi maarif işi. 2.Muzeylərdə mədəni təbəyə işi. Mənbə: [2, səh.249-256]	2	
12.	Mövzu: Muzey və tədqiqat işi Plan: 1.Muzeylərdə elmi-tədqiqat işinin təşkili. 2.Elmi tədqiqat muzey işinin əsası kimi 3.Muzeylərin elmi-tədqiqat fəaliyyətinin planlaşdırılması, təşkili və idarə olunması. 4.Muzeylərin profil fəaliyyəti üzrə tədqiqi, onun mahiyyəti və spəsfik xüsusiyyətləri 5.Muzeylərdə elmi-tədqiqat fəaliyyətinin əlaqələndirilməsi. 6.Muzeylərdə elmi-tədqiqat fəaliyyətinin inkişaf pərespektivləri Mənbə: [1, səh.256-266; 2, səh.52-90]	2	2
13.	Mühazirə. Muzey və ekspozisiya. Plan: 1.Muzey ekspozisiyalarının öyrənilməsi tarixindən. 2.Muzey ekspozisiyaları haqqında ümumi məlumat. 3.Muzey ekspozisiyalarının təşkili və metodikası. Mənbə: [2, səh.267-278]	2	
14.	Mövzu: Muzeydənənar tarix və mədəniyyət abidələri Plan: 1. Muzeylərdə abidələrin dövlət qeydiyyatı və qorunması. 2. Muzeylərdə abidələrin istifadə qaydaları, tədqiqat. 3.Abidələrdə inşaat möhkəmləndirmə və əbədiq işləri. 4.Abidələrin qorunması haqqında qanunvericilik Mənbə: [2, səh.400-406]	2	1

XI. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar:

"Muzeyşünaslıq" fənninin tədrisində muzeyqrafiyanın yaranması, muzey quruculuğu, muzeylərin inkişaf istiqamətləri, muzeyşünaslığın təşəkkülü və inkişafı, tədqiqat metodları, prinsiplərindən bəhs edilməlidir. Kitabda həmçinin mu- zey aşması, kolleksiyaçılığın təşəkkülü, XVII-XIX əsrlərdə muzeylərin inkişafı, Qərbi Avropa muzeyləri və muzeylərin maarifçilik fəaliyyətindən də maraqlı faktlar öyrənilməlidir. Dünyanın məşhur muzeyləri haqqında elmi məlumatlar da həmçinin ardıcılıqla təhlil olunmalıdır və onların təqdimatları hazırlanmalıdır.

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

- "Dünya ölkələrində mədəni fəaliyyətin təşkili" fənni dünya ölkələrində mədəni təcrübə və inteqrasiya proseslərini şərh etməyi bacarmalıdır.
- Mədəni fəaliyyətinin təşkilinin kulturoloji mahiyyəti və onun ilkin şərtlərini, beynəlxalq mədəni əlaqələr sahəsində ixtisaslı kadrların hazırlanmasının əhəmiyyətini multimedia vasitələri ilə izah etməlidir.
- İqtisadi inkişaf etmiş ölkələrdə mədəni fəaliyyətin təşkilini, xarici ölkələrdə istirahət və əyləncənin təşkilinin elmi əsaslarını öyrənməlidir.
- Mədəni fəaliyyət strategiyasında muzey və digər mədəniyyət, istirahət və əyləncə mərkəzlərinin rolunu təhlil etməlidir.
- Azərbaycanda mədəni təcrübə və inteqrasiya proseslərini bilməlidir.

XIII Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV Kollektiv sualları:

I Kollektiv sualları:

- 1.Muzeyşünaslığın predmeti və metodları, funksiyaları
- 2.Muzeylərin təsnifatı. Muzey əşyası
- 3.Orta əsrlər dövrü kolleksiyaçılığı

4. İntibah dövründə muzeylər
5. XVII əsrdə bədii kolleksiyaçılıq
6. Muzeeqrafiyanın təşəkkülü və inkişafı
7. Qərbi Avropanın ilk muzeyləri. XIX əsr muzeyləri
8. XX əsrdə Azərbaycanda muzey maarifçiliyinin təşəkkülü
9. Muzey ekspozisiyası. Muzeydə əlamətlilik sistemi
10. Fond işi və fəaliyyətin elmi nəzəriyyəsi

II Kollektivium sualları:

1. Muzey işinin təşkili və metodikası
2. Muzey fondları. Fondun elmi təşkili.
3. Muzeyə daxil olan əşyaların qəbulu və təhvilə qaydaları
4. Muzey fondlarına yeni daxil olmuş əşyaların qeydiyyatı
5. Muzey əşyalarının elmi inventarlaşdırılması
6. Muzeylərin turist təşkilatları ilə əlaqələri
7. Muzeydə ekskursiya işinin təlimatı əsasları
8. Məktəblilər üçün muzey dərslərinin təşkili metodikası.
9. Muzeydaxili və muzeydənkenar kompleks tədbirlərin təhsilə köməyi.
10. Muzeylər vasitəsi ilə məktəblilərin estetik tərbiyəsinin prinsipləri.

XV. İmtahan sualları:

1. Muzeyşünaslığın predmeti və metodları, funksiyaları
2. Muzeylərin təsnifatı. Muzey əşyası
3. Orta əsrlər dövrü kolleksiyaçılığı
4. İntibah dövründə muzeylər
5. XVII əsrdə bədii kolleksiyaçılıq
6. Muzeeqrafiyanın təşəkkülü və inkişafı
7. Qərbi Avropanın ilk muzeyləri. XIX əsr muzeyləri
8. XX əsrdə Azərbaycanda muzey maarifçiliyinin təşəkkülü
9. Muzey ekspozisiyası. Muzeydə əlamətlilik sistemi
10. Muzey menecmenti və marketinqi
11. Muzeydə informasilaşdırma
12. Muzey fəaliyyətinin mərhələləri
13. Muzey fəaliyyətində qarşılıqlı əlaqələr
14. Sənədləşdirmə nəzəriyyəsi
15. Fond işi və fəaliyyətin elmi nəzəriyyəsi
16. Muzey işinin təşkili və metodikası
17. Muzey fondları. Fondun elmi təşkili.
18. Muzey fondlarının quruluşu və tərkibi
19. Muzey fondunun uçotu və elmi sənədlər
20. Muzeyə daxil olan əşyaların qəbulu və təhvilə qaydaları
21. Muzey fondlarına yeni daxil olmuş əşyaların qeydiyyatı
22. Muzey əşyalarının elmi inventarlaşdırılması
23. Muzey fondların uçot qaydaları
24. Muzeylərin turist təşkilatları ilə əlaqələri
25. Səyahət və ekskursiyalar şəraitində tərbiyəvi fəaliyyətin təşkili
26. Muzeydə ekskursiya işinin təlimatı əsasları
27. Məktəblilər üçün muzey dərslərinin təşkili metodikası.
28. Muzey olimpiadaları və müsabiqələrin əhəmiyyəti.
29. Muzeydaxili və muzeydənkenar kompleks tədbirlərin təhsilə köməyi.
30. Muzeylər vasitəsi ilə məktəblilərin estetik tərbiyəsinin prinsipləri.
31. Məktəblilər üçün muzey dərslərinin təşkili metodikası
32. Muzey tərkibində fəaliyyət göstərən dərnək və klubların təhsilvericilik fəaliyyəti
33. Muzeydaxili və muzeydənkenar kompleks tədbirlərin təhsilə köməyi
34. Muzeylərdə elmi-tədqiqat işinin təşkili və idarə olunması.
35. Muzeylərdə elmi-tədqiqat fəaliyyətinin inkişaf perspektivləri
36. Muzey ekspozisiyalarının öyrənilməsi tarixindən.

37. Muzey ekspozisiyaları haqqında ümumi məlumat.
38. Muzey ekspozisiyalarının təşkili və metodikası.
39. Muzeylərdə abidələrin dövlət qeydiyyatı və qorunması.
40. Muzeylərdə abidələrin istifadə qaydaları, tədiqi.

S/f Muzeyşünaslıq fənninin sillabusu 050310-Muzey, arxiv işi, abidələrin qorunması ixtisası (proqramı) üzrə tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir. Sillabus "Tarix və onun tədrisi metodikası" kafedrasında müzakirə edilərək, təsdiq edilmişdir (12 sentyabr 2025-ci il, protokol № 1).

Kafedra müdiri : dos. K.F.Mahmudov
Fənn müəllimi : dos.M.V.Cəfərov